

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. П. ДРАГОМАНОВА

Кафедра практичної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету

педагогіки і психології

_____ Олефіренко Т.О.

«___» _____ 2021 р

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціально-психологічна допомога клієнтам в різних професійних сферах діяльності

освітнього ступеня *магістр*

(назва освітнього рівня)

галузі знань *05 Соціальні та поведінкові науки*

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності *0.53 «Психологія» («Практична психологія»)*

(код і назва спеціальності)

Шифр за навчальним планом ВВ1.2.02

Київ – 2021 рік

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Психологічне консультування учасників освітнього процесу», затверджена Вченою радою

НПУ імені М.П. Драгоманова

Розробник: **Т.В. Середюк**, кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології Інституту педагогіки і психології НПУ ім. М. П. Драгоманова

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри практичної психології

“30” серпня 2021 року, протокол № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

(прізвище, ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 0301 соціально-політичні науки	Кількість кредитів - 6		Методи навчання Пояснювально-ілюстративні методи. Інтерактивні методи: мікрвикладання, інверсії, емпатії, інциденту Розв'язування психологічних завдань.
Спеціальність (код, назва) 8.030103 «Практична психологія»	Загальна кількість годин - 180		
	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
Освітній рівень: «магістр»	Лекції:		
	28	4	
	Семінарські (практичні) заняття:		
Вибіркова	40	2	
	Лабораторні заняття:		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 2-й	Індивідуальна робота:		Форми поточного контролю: МКР, ІНДЗ
	Самостійна робота:		
Семестр: 3-й			
Тижневе навантаження (год.) 3 год - аудиторне: 4 год - самостійна робота	112	176	Форма підсумкового контролю: <i>іспит</i>
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
Мова навчання - укр.	29%:71%	4%:96%	

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Соціально-психологічна допомога клієнтам в різних професійних сферах діяльності» є стратегії та технології надання соціально-психологічної допомоги клієнтам в різних професійних сферах діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення дисципліни «Соціально-психологічна допомога клієнтам в різних професійних сферах діяльності» спирається на базові положення соціальної психології, вікової психології, психології особистості, психології спілкування, психології управління, психології конфлікту, конфліктології, психології масових комунікацій, соціальної педагогіки, психології соціальної роботи, управління соціальними процесами, організації психологічної служби тощо.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни *«Соціально-психологічна допомога клієнтам в різних професійних сферах діяльності»* є надання студентам можливості опанування комплексу знань та умінь щодо сучасних принципів і стратегій соціально-психологічної допомоги клієнтам в різних професійних сферах діяльності відповідно до меж компетенції практичного психолога.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни *«Соціально-психологічна допомога клієнтам в різних професійних сферах діяльності»* є:

- Розкрити зміст основних напрямів, принципи, моделі, методи та форми надання соціально-психологічної допомоги клієнтам в різних професійних сферах діяльності;
- Розкрити основні теоретичні моделі, закономірності, чинники та механізми розвитку складних життєвих обставин, соціального виключення, соціальної дезадаптації та формування девіантної поведінки людини;
- Сформувати у студентів вміння, необхідні для застосування сучасних методів та форм надання соціально-психологічної допомоги клієнтам в різних професійних сферах діяльності.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
2.	ПР14. Здатність будувати (розробляти): різноманітні технології розвивальних впливів на особистісно-професійний розвиток людини: технології ігromodelювання, технології психоконсультації, психокорекційні технології.	СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам <i>в різних професійних сферах діяльності</i> у складних життєвих ситуаціях.
3	ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.	ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
4	ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.	ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **6** кредити ЄКТС **180** годин.

Примітка. У зв'язку із відсутністю академічної групи, для студентів, які навчаються за освітньо-науковою (4) та освітньо-професійною (1) програмами відведено 18 аудиторних годин (індивідуальна робота) на денній формі навчання. Індивідуальна робота планується у формі лекцій (8 год) та семінарських занять (10 год).

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна(вечірня) форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС
Змістовий модуль 1. Специфіка та зміст соціально-психологічної допомоги											
1	Т.1 Соціально-психологічна допомога: поняття, історія та розвиток, загальна проблематика, категорії населення.	2	1	1		10	2	2			10
2	Т.2. Організація надання соціально-психологічної допомоги клієнтам в різних професійних сферах діяльності. Психологічні служби.	3	1	2		12	4	2	2		24
3	Т.3.Особистість як суб'єкт соціально-психологічної допомоги.	2	1	1		12	4	2		2	20
4	Т.4 Основні форми та методи надання соціально-психологічної допомоги.	3	1	2							
4	МКР № 1					2					
Разом за змістовим модулем 1:		10	4	6		36	10	6	2	2	54
Змістовий модуль 2. Технології надання соціально-психологічної допомоги											
5	Т.5 Основні компоненти технології надання	2	1	1		12	2	2			10

	соціально-психологічної допомоги.									
6	Т.6 Процедури та техніки надання соціально-психологічної допомоги.	2	1	1		11	2		2	8
7	Т.7. Соціально-психологічна допомога в системі освіти	2	1	1		22				6
8	Т.11 Соціально-психологічна допомога в управлінській діяльності	2	1	1						
9	МКР № 2					2				
Разом за змістовим модулем 2:		8	4	4		47	4	2	2	24
Разом годин:		18	8	10		83	14	8	4	2

IV. Зміст дисципліни

№ з/п	4.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть годин	
		Всього	в т.ч. лекцій
1.	Модуль I. Специфіка та зміст соціально-психологічної допомоги	4	
1.1	Тема 1.1. Соціально-психологічна допомога: поняття, історія та розвиток, загальна проблематика, категорії населення, які потребують соціально-психологічної допомоги. Особливості професійної та непрофесійної соціально-психологічної допомоги. Види спеціалізованої психологічної допомоги. Основні концепції соціально-психологічної допомоги. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> основні: [6, 8, 20]; додаткові: [7, 15].	1	
1.2	Тема 1.2. Організація надання соціально-психологічної допомоги клієнтам в різних професійних сферах діяльності. Психологічні служби: сутність, напрями, цілі, завдання, функції діяльності, особливості функціонування в різних професійних галузях. Галузеві психологічні служби. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> основні: [5;9]; додаткові: [7, 15].	1	
	Тема 1.3. Особистість як суб'єкт соціально-психологічної допомоги. Особистість клієнта у складних життєвих обставинах (СЖО): загальні характеристики, індивідуально-психологічні особливості, психологічні захисти та поведінкові стратегії. Консультант у процесі соціально-психологічної допомоги: основні вимоги до професійної	1	

<p>1.3</p> <p>1.4</p>	<p>підготовки, завдання та рольові функції, етичні норми та принципи надання допомоги. Професійна деформація та професійне вигорання представників допомагаючих професій та їх профілактика. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> основні: [6, 8, 20]; додаткові: [7, 15].</p> <p><i>Тема 1.4. Основні форми та методи надання соціально-психологічної допомоги.</i> Соціальна та психологічна складові соціально-психологічної допомоги: стратегії і тактики кризового консультування. Соціально-психологічний супровід, соціально-педагогічний патронаж, соціальна опіка та піклування та інші форми соціально-психологічної допомоги. Методи психологічного впливу на клієнта в різних ситуаціях соціально-психологічної допомоги: інформування, наснаження, переконання, тиск, навіювання, маніпулювання тощо. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> основні: [6, 8, 20]; додаткові: [7, 15].</p>	<p>1</p>	
<p>II</p> <p>2.1</p> <p>2.2</p> <p>2.3</p>	<p>Модуль II. Технології надання соціально-психологічної допомоги (12 год.)</p> <p><i>Тема 2.1. Основні компоненти технології надання соціально-психологічної допомоги.</i> Поняття соціальної, психологічної, соціально-педагогічної технології. Підходи та принципи побудови технології надання соціально-психологічної допомоги. Цілі та очікувані результати, етапи та оцінка часових меж у наданні соціально-психологічної допомоги різним категоріям клієнтів. Технології діагностичної, профілактичної роботи, корекції та реабілітації, проектування та соціально-психологічної терапії. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> основні: [6, 8, 20]; додаткові: [7, 15].</p> <p><i>Тема 2.2 Процедури та техніки надання соціально-психологічної допомоги.</i> Техніки психолого-педагогічної взаємодії у роботі із клієнтами різних категорій населення. Основні процедури консультативної взаємодії у процесі надання соціально-психологічної допомоги. Комунікативні аспекти консультативної взаємодії. Соціально-рольові аспекти консультативної взаємодії. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> основні: [6, 8, 20]; додаткові: [7, 15].</p> <p><i>Тема 2.3. Соціально-психологічна допомога в системі освіти.</i> Організація психологічної служби в системі освіти. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> основні: [6, 8, 20]; додаткові: [7, 15].</p> <p><i>Тема 2.4. Соціально-психологічна допомога в управлінській діяльності</i> Організація психологічної служби в організаціях. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> основні: [6, 8, 20];</p>	<p>4</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>	

	<i>додаткові: [7, 15].</i>		
--	----------------------------	--	--

4.2. Плани практичних та лабораторних занять

Змістовий модуль 1. Специфіка та зміст соціально-психологічної допомоги

Семінарське заняття 1 (до теми 1). Соціально-психологічна допомога: поняття, історія та розвиток, загальна проблематика, категорії населення, які потребують соціально-психологічної допомоги.

(1 год)

1. Особливості професійної та непрофесійної соціально-психологічної допомоги.
2. Характеристика основних форм психологічної допомоги за характером її надання.

3. Основні види діагностичного інструментарію у процедурах соціально-психологічної допомоги. Загальні характеристики.
4. Основні концепції соціально-психологічної допомоги.

Рекомендовані інформаційні джерела

- основні: [1, 5, 10];
- додаткові: [3].

Семінарське заняття 2 (до теми 2). . Організація надання соціально-психологічної допомоги клієнтам в різних професійних сферах діяльності. (2 год)

1. Психологічні служби: сутність, напрями, цілі, завдання, функції діяльності.
2. Особливості функціонування психологічних служб в різних професійних галузях. Галузеві психологічні служби.
3. Характеристика основних напрямів консультування в управлінні та менеджменті.
4. Презентація структурно-логічної схеми «Технологія надання СПД»

Рекомендовані інформаційні джерела

- основні: [1, 3, 5, 10];
- додаткові: [4].

Семінарське заняття 3 (до теми 3). Особистість як суб'єкт соціально-психологічної допомоги. (1 год)

1. Особистість клієнта у складних життєвих обставинах (СЖО): загальні характеристики, індивідуально-психологічні особливості, психологічні захисти та поведінкові стратегії.
2. Презентація узагальнюючої таблиці «Методи надання СПД клієнту у (СЖО)» .
3. Професійна деформація та професійне вигорання представників допомагаючих професій та їх профілактика.

Рекомендовані інформаційні джерела

- основні: [2, 4, 7, 8, 11, 14];
- додаткові: [1, 5].

Семінарське заняття 4 (до теми 4). Основні форми та методи надання соціально-психологічної допомоги. (2 год)

1. Основні форми та методи надання соціально-психологічної допомоги.
2. Соціальна та психологічна складові соціально-психологічної допомоги: стратегії і тактики кризового консультування.

3. Методи психологічного впливу на клієнта в різних ситуаціях соціально-психологічної допомоги: інформування, наснаження, переконання, тиск, навіювання, маніпулювання тощо.

4. Соціально-психологічний супровід, соціально-педагогічний патронаж, соціальна опіка та піклування та інші форми соціально-психологічної допомоги.

Рекомендовані інформаційні джерела

- *основні:* [2, 4, 7, 8, 11];
- *додаткові:* [1, 4].

Змістовий модуль 2. Технології надання соціально-психологічної допомоги

Семінарське заняття 5 (до теми 5). Основні компоненти технології надання соціально-психологічної допомоги. (1год)

1. Поняття соціальної, психологічної, соціально-педагогічної технології.
2. Підходи та принципи побудови технології надання соціально-психологічної допомоги.
3. Цілі та очікувані результати, етапи та оцінка часових меж у наданні соціально-психологічної допомоги різним категоріям клієнтів.
4. Технології діагностичної, профілактичної роботи, корекції та реабілітації, проектування та соціально-психологічної терапії.

Рекомендовані інформаційні джерела

- *основні:* [1, 2, 7, 8, 12];
- *додаткові:* [1, 2].

Семінарське заняття 6 (до теми 6) Процедури та техніки надання соціально-психологічної допомоги. (1год)

1. Техніки психолого-педагогічної взаємодії у роботі із клієнтами різних категорій населення.
- 2 Основні процедури консультативної взаємодії у процесі надання соціально-психологічної допомоги.
3. Комунікативні аспекти консультативної взаємодії.
4. Соціально-рольові аспекти консультативної взаємодії.

Рекомендовані інформаційні джерела

- *основні:* [6, 8, 20];
- *додаткові:* [7, 15].

Семінарське заняття 7 (до теми 7) Соціально-психологічна допомога в системі освіти (1год)

1. Організація психологічної служби в системі освіти.
- 2 Презентація (реферату) «Форми надання психологічної допомоги клієнтам в системі освіти »
3. Загальна характеристику завдань в роботі психолога-консультанта в системі освіти.

Рекомендовані інформаційні джерела

- *основні:* [4, 8, 10];
- *додаткові:* [7, 9].

Семінарське заняття 8(до теми 8) Соціально-психологічна допомога в управлінській діяльності (1год)

1. Основні напрямки консультування в управлінні та менеджменті.
2. Загальна характеристику завдань в роботі психолога-консультанта в системі управління.
3. Презентація (реферату) «Форми надання психологічної допомоги клієнтам в системі управління ».

Рекомендовані інформаційні джерела

- *основні:* [6, 7, 10];
- *додаткові:* [5, 8].

4.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Зміст завдання	Форма звітності
1.	Підготувати доповідь (реферат) «Основні види психологічної допомоги»	Опис, доповідь (не більше 3 арк.)
2.	Підготувати доповідь (реферат) «Форми надання психологічної допомоги»	Доповідь (не більше 10 арк.)
3.	Підготувати доповідь (реферат) «Види коучінгу»	Доповідь (не більше 10 арк.)
4.	Скласти узагальнюючу таблицю «Методи надання СПД»	Письмова таблиця, презентація MS Power Point (не більше 5 слайдів)
5.	Скласти порівняльну таблицю «Професійна і непрофесійна психологічна допомога»	Письмова таблиця із визначенням критеріїв порівняння
6.	Підготувати доповідь (реферат) «Профілактика професійного вигорання представників допомагаючих професій»	Доповідь (не більше 10 арк.)
7.	Підготувати 15 запитань (із відповідями) за темою «Особистість як суб'єкт СПД»	Письмовий опис
8.	Підготувати доповідь (реферат) «Принципи коучінгу»	Доповідь (не більше 10 арк.)
9.	Скласти структурно-логічну схему «Технологія	Схема із описом

	надання СПД»	кожного етапу, презентація MS Power Point (не більше 5 слайдів)
10.	Розробити алгоритм проведення оцінки потреб клієнта у СПД (конкретна категорія клієнта)	Схема із описом кожного етапу, презентація MS Power Point (не більше 5 слайдів)
12.	Розробити орієнтовну карту надання СПД для конкретної категорії клієнтів	Схема із описом періоду, етапів та їх змісту
13.	Скласти перелік діагностичних методи для проведення оцінки потреб клієнтів та оцінки ефективності надання СПД	Список методик (не менше 10) із посиланням на джерело (електронний формат)
14.	Скласти термінологічний словник основних понять та термінів за всіма темами курсу	Список із посиланнями на джерело (електронний формат)

V. Контроль якості знань студентів

5.1. Форми і методи поточного контролю

Доповіді, письмові роботи, презентації студентів, які обговорюються на індивідуальних та групових консультаціях.

Використання методів самостійної роботи студентів по осмисленню та засвоєнню матеріалу – самостійний пошук інформації, конспектування першоджерел, ведення психологічних тематичних словників, написання висновків, анотацій, рецензій тощо. Виконання самостійної роботи , двох МКР.

Завдання до контрольної роботи (тестові завдання).

<i>№ n/n</i>	<i>Тестове завдання</i>	<i>Відповідь</i>	<i>Макс бал</i>
1.	Модульна контрольна робота № 1 Дайте назву поняття, яке визначено нижче: <i>«Система заходів, спрямованих на попередження, пом'якшення чи подолання різного роду психологічних утруднень, які виникають у окремих людей, чи груп людей засобами практичної психології – це...»</i>	Психологічна допомога	2
2.	Про яку із важливих технік взаємодії психолога та клієнта йде мова у нижче наведеній ілюстрації? <i>«Побачити себе так, як інші люди бачать нас.</i>	Зворотній зв'язок	2

	<i>Почути, як інші люди чують нас. І хвилюватися, як ми хвилюємо інших людей...»</i>		
3.	Чи вірний вислів: «Психолог-консультант несе повну відповідальність за прямі результати наданої консультативної допомоги?»	Ні	1
4.	Теоретичні положення, що визначають чинники, ознаки, закономірності, особливості деградації соціальних зв'язків людини, групи людей та інших соціальних суб'єктів, в наслідок чого обмежується їхній доступ до механізмів підвищення добробуту, а також відбувається часткове або повне відчуження, відторгнення від соціальних процесів, соціального життя, соціальних контактів об'єднуються характеризують: 1) Теорію людського капіталу; 2) Теорію соціального відчуження; 3) Теорію навчання людей третього віку; 4) Теорію поетапного формування розумових дій	Теорія соціального відчуження	2
5.	До основних методів психологічного впливу на клієнта в різних ситуаціях соціально-психологічної допомоги належать... додайте відсутній варіант: 1) Наснаження; 2) Переконання; 3) Тиск; 4) Навіювання; 5) Маніпулювання; 6)	Інформування	2
6.	Яке поняття охарактеризоване у наступному визначенні: «комплекс заходів, спрямований на формування нових та мобілізацію наявних ресурсів соціального, психологічного та фізичного розвитку людини»	Абілітація	2
7.	Психологічне консультування – є ключовою складовою надання соціально-психологічної допомоги. Існує декілька підходів до мети консультування з огляду на сучасні психологічні концепції. Вкажіть, як співвідносяться нижченаведені цілі консультування та ці концепції. Варіанти відповідей: А – перевести у свідомість витіснений у несвідоме матеріал, задля допомоги клієнту відновити ранній досвід та проаналізувати витіснені конфлікти, реконструювати базисну особистість; В - усунути само руйнівний підхід клієнта до життя та допомогти сформуванню толерантний та раціональний підхід; С – створити сприятливий клімат консультування, який підходить до самодослідження та розпізнавання факторів, що заважають зростанню особистості, заохочувати відкритість клієнта досвіду, впевненість у собі; Д – допомогти клієнту усвідомити свою свободу та власні можливості, спонукати до прийняття відповідальності за те, що відбувається із ним; 1) клієнт центрований напрям; 2) екзистенційний напрям; 3) психоаналітичний напрям;	А-3 В-4 С-1 Д-2	2

	4) раціонально-емотивний напрям.		
8.	Прочитайте визначення. Про який феномен йде мова? <i>Процес активного пристосування індивіда до умов соціального середовища, вид взаємодії особистості чи соціальної групи із соціальним середовищем – це...</i>	Соціальна адаптація	2
9.	Психологічний захист особистості здійснюється завдяки конструктивним та деструктивним механізмам. До деструктивних механізмів психологічного захисту не належать (позначте варіанти відповідей): 1) Сублімація; 2) Витіснення; 3) Регресія; 4) Раціоналізація; 5) Компенсація	Варіант 1 (сублімація) Варіант 5 (компенсація)	2
10.	До основних форм соціально-психологічної допомоги належать: (додайте відсутній напрям) - Психологічна просвіта; - Психологічна профілактика; - Психологічне навчання; - Психологічна корекція; - Психологічна реабілітація;	Психологічне консультування	2
11.	Про яке соціально-психологічне явище йде мова у наступному визначенні? <i>«Обставини, що об'єктивно порушують нормальну життєдіяльність особи, наслідки яких вона не може подолати самотійно (інвалідність, часткова втрата рухової активності у зв'язку із старістю або станом здоров'я, самотність, сирітство, безпритульність, відсутність житла або роботи, насильство, зневажливе ставлення та негативні стосунки в сім'ї, малозабезпеченість, психологічний чи психічний розлад, стихійне лихо, катастрофа тощо)»</i>	Складні життєві обставини (СЖО)	2
12.	До цілей психологічної підтримки можна віднести: (приберіть зайве) А) зняття підвищеного рівня хвилювання, стану емоційного і психологічного дискомфорту; Б) підвищення адаптивності людини до умов соціального і матеріального середовища, створення умов, які допоможуть їй побачити свою життєву ситуацію і зробити оцінку (а за необхідності переоцінку); В) надати допомогу людині у пошуку нового, більш позитивного і конструктивного бачення своєї перспективи, підвищити почуття впевненості у собі, формування адекватної системи мотивів і ціннісних орієнтацій, почуття відповідальності за свою поведінку; Г) створення умов для безперешкодного доступу до технічних та матеріальних засобів комунікації із оточуючим середовищем.	Варіант Г	2
13.	Назву якого поняття характеризує наведене нижче тлумачення? <i>«Комплексна, багаторівнева система, основна функція якої полягає у захисті людини від негативних, руйнівних впливів з боку оточуючого світу».</i>	Психологічний захист особистості	1 P25-б.

14.	<p align="center">Модульна контрольна робота № 2</p> <p>Вкажіть вірну послідовність алгоритму проведення консультативного інтерв'ю:</p> <p>А) Встановлення контакту Б) Визначення мети та напряму, в якому хоче рухатись клієнт В) Визначення кола проблем клієнта Г) Визначення механізмів та засобів перенесення рішень у життя клієнта Д) Пошук альтернативних вирішень проблемної ситуації; Е) Закінчення контакту, визначення готовності клієнта здійснювати визначені кроки.</p>	1- А 2 – В 3 – Б 4 – Д 5 – Г 6 - Е	2
15.	Психологічна допомога у кризовій ситуації (кризова інтервенція) передбачає дотримання певних принципів: невідкладність допомоги; близькість ситуації, взаємну відповідальність консультанта і клієнта, соціальну підтримку, позитивне підкріплення. Якому із наведених принципів відповідає наведене нижче визначення?: «У період кризи людина відкрита до змін, чим швидше здійсниться допомога, тим мінімальною буде деградація особистості».	<i>Невідкладна допомога</i>	2
16.	Конфліктогени - це: <i>(оберіть правильний варіант)</i> а) причини конфлікту, обумовлені соціальним статусом особистості; б) прояви конфлікту; в) слова, дії (або бездіяльності), які можуть призвести до конфлікту; г) стани особистості, які наступають після вирішення конфлікту; д) поведінкові реакції особистості в конфлікті.	<i>Варіант А</i>	2
17.	Серед перелічених нижче функцій психологічного захисту особистості <i>приберіть зайве</i> : А) зниження емоційних навантажень; Б) зменшення деструктивних імпульсів В) трансформація енергії; Г) підвищення самооцінки; Д) покращення матеріального стану; Е) адаптація до навколишнього середовища і діяльності; Ж) досягнення інтегрованої поведінки.	<i>Варіант Д</i>	2
18.	В процесі взаємодії із клієнтом психологічної допомоги консультант використовує техніки відображення почуттів. Зазвичай їх поділяють на три групи. <i>Додайте до переліку відсутню.</i> 1) Почуття сили 2) Почуття оцінювання 3)	<i>Почуття активності</i>	2
19.	Медіатор – це <i>(оберіть правильний варіант)</i> : а) особа, яка вирішує завдання припинення конфлікту; б) особа, яка підштовхує учасників до конфлікту; в) особа, яка планує конфлікт і його розвиток, що	<i>Варіант А</i>	1

	передбачає різні шляхи забезпечення й охорони учасників.		
20.	Інформаційна технологія регуляції конфлікту полягає в <i>(оберіть правильний варіант)</i> : а) організації спілкування між суб'єктами конфліктної взаємодії та їхніми прихильниками; б) ліквідації дефіциту інформації в конфлікті ; в) вирішенні кадрових питань ; г) зниженні соціальної напруженості та зміцнення соціально-психологічного клімату в групі.	Варіант Б	2
21.	Модель оцінки потреб дитини складається із декількох компонентів. <i>Співвіднесіть їх назви та основні показники.</i> А – здоров'я, освіта, емоційний розвиток, самоусвідомлення, сімейні та соціальні стосунки, соціальна презентація, навички самообслуговування; Б – елементарний догляд, гарантія безпеки, емоційне тепло, стимулювання, життєві орієнтири та обмеження, стабільність; В – історія сім'ї та її функціонування, родичі, житлово-побутові умови, зайнятість, доходи, соціальна інтеграція, ресурси громади. 1) Потреби для розвитку дитини; 2) Фактори сім'ї та середовища; 3) Батьківський потенціал.	А – 1; Б – 3; В – 2;	2 P25-б.
22.	Техніка «уважна поведінка» (за А.Айві) при наданні психологічної допомоги містить чотири основних компоненти <i>(додайте відсутній)</i> : 1) Контакт очей 2) Уважна мова тіла; 3) Якість голосу 4)	Додержуванн я теми	4
23.	Серед технік початку бесіди із клієнтом виділяється «схема газетного репортера», яка складається із коротких запитань. <i>Приберіть зайві із наведених нижче прикладів запитань.</i> 1) Хто? 2) Скільки? 3) Кому? 4) Навіщо? 5) Коли? 6) Де? 7) Як? 8) Чому? 9) Що?	Зайві варіанти 2, 3,4	4
24.	Про який соціально-психологічний феномен йде мова у наведеному нижче визначенні? <i>«Процес засвоєння індивидом зразків поведінки, соціальних норм та цінностей, необхідних для його успішного функціонування у суспільстві»</i>	Соціалізація	2
25.	Застосування методу згоди як інструменту профілактики конфлікту передбачає <i>(оберіть правильний варіант)</i> : а) проведення заходів, націлених на залучення потенційних конфліктерів у загальну справу;	Варіант Б	4

	б) визнання гідності партнера, вираження належної поваги до його особи ; в) розвитку здатності до співпереживання та співчуття до інших людей ; г) уникання підкреслення переваги одного з учасників конфлікту над іншим.		
26.	Дайте назву поняття, яке визначене нижче: «Діяльність, спрямована на відновлення психічних функцій та особистісного статусу людини, які порушені внаслідок психотравмуючих обставин – це»	Психологічна реабілітація	2

5.2. Форми і методи підсумкового контролю

Форма підсумкового контролю – іспит.

Питання до іспиту.

1. Психологічна допомога у кризовій ситуації (кризова інтервенція) передбачає дотримання певних принципів: невідкладність допомоги; близькість ситуації, взаємну відповідальність консультанта і клієнта, соціальну підтримку, позитивне підкріплення. Розкрийте їх сутність та особливості застосування щодо клієнтів в різних сферах професійної діяльності.
2. Д. Джонсон визначив невербальні сигнали, що виражають теплоту й холодність, консультанта коли він спілкується з клієнтом, який потребує соціальної допомоги. Кожен психолог може навчитися діяти таким чином, щоб клієнти сприймали його “теплою” людиною, але ці почуття мають бути реальними, справжніми. Дайте характеристику проявам невербальних сигналів, що виражають теплоту й холодність, консультанта коли він спілкується з клієнтом, який потребує соціальної допомоги.
3. Потрібно відрізнити поняття “психологічне консультування” від поняття консалтинг, яке означає консультування або вид інтелектуальних послуг, котрий пов’язаний з вирішенням проблем підприємства у сфері управління й організаційного розвитку. Назвіть в яких сферах керівники використовують управлінське консультування як метод вдосконалення управлінської практики.

4. У кожній організації, працюють люди, які мають свої індивідуально-психологічні особливості, котрі так чи інакше впливають на ефективність діяльності та, зокрема, управління. Назвіть основні напрямки консультування в управлінні та менеджменті.
5. Л.Є. Орбан- Лембрик виділяє два види консультування в управлінні. Назвіть та дайте характеристику цим видам консультування.
6. Назвіть основні процедури консультативної взаємодії у процесі надання соціально-психологічної допомоги. Дайте їх загальну характеристику.
7. Одним із ключових методів соціально-психологічної допомоги є соціально-психологічний супровід. Розкрийте його сутність та основні процедури.
8. Дайте характеристику основним формам психологічної допомоги за характером її надання.
9. Дайте загальні характеристики процедур оцінки ефективності та результативності надання соціально-психологічної допомоги.
10. Розкрийте основні вимоги до професійної підготовки консультанта-фахівця із соціально-психологічної допомоги, його завдання та рольові функції, етичні норми та принципи надання допомоги.
11. Розкрийте сутність основних методів психологічного впливу консультанта в процесі надання соціально-психологічної допомоги.
12. Розкрийте сутність соціально-педагогічного патронажу, як форми соціально-психологічної допомоги.
13. Назвіть основні види діагностичного інструментарію у процедурах соціально-психологічної допомоги. Дайте їх загальні характеристики.
14. Опишіть та охарактеризуйте основні підходи та принципи оцінки потреб клієнта соціально-психологічної допомоги.
15. Розкрийте сутність відмінності надання професійної та непрофесійної соціально-психологічної допомоги.
16. Дайте загальну характеристику завдань в роботі психолога-консультанта в політичній сфері.
17. Опишіть та охарактеризуйте зміст та мету соціально- психологічної допомоги.
18. Назвіть види діяльності практичного психолога що відносяться безпосередньо до психологічної допомоги.
19. Дайте загальну характеристику коучингу як виду психологічної допомоги.
20. Опишіть та охарактеризуйте зміст екзистенційної(унікальної) підтримки людини або суспільства в ситуаціях ускладнення, які виникають під час їх особистісного та соціального буття.

5.3. Критерії оцінювання знань студентів

Вимоги до знань та умінь студентів	Максимальна кількість балів, оцінка за шкалою ECTS
Повно й ґрунтовно володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання першого та другого модуля з відповідним аналізом й узагальненням вивченого. Простежувався зв'язок теоретичного матеріалу з практикою.	A: 90 – 100 б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання першого та другого модуля з відповідним аналізом й узагальненням вивченого.	B: 80 – 89 б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом. Проте відсутня логічна послідовність у викладі матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	C: 70 – 79 б.
Знання модулів передаються зазубреними з підручників (з конспекту) фразами. Відсутня логічна послідовність у викладі навчального матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	D: 65 – 69 б.
Знання модуля передаються тільки за допомогою певних питань з боку викладача.	E: 60 – 69 б.

Розрахунок максимальної кількості балів, що присвоюються студентам

Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
Виконання завдання для самостійної роботи (домашнього завдання)	5	4	20
Робота на практичному, лабораторному занятті (в тому числі доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії)	5	4	20
ІНДЗ	30	1	30
Модульна контрольна робота	15	2	30
максимальна кількість балів			100

VII. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні

1. Айві Ален. Цілеспрямоване інтерв'ювання і консультування: сприяння розвитку клієнта. Пер. з англ. О. Абесонової. — Навчальний посібник. — К.: Сфера, 1998.— 342 с.
2. Бондаренко А.Ф. Психологическая помощь: теория и практика: (Учеб. пособие для студентов ст. курсов психол. фак. и отд-ний ун-тов). - К.: Укртехпрес, 1997. - 216 с.
3. Грановская Р.М. Психология в примерах и притчах / Р.М.Грановская. – 2-е изд., испр. И доп. –СПб.: Речь, 2012. – 279 с.
4. Зверева І.Д., Кияниця З.П., Кузьмінський в.О., Петрочко Ж.В. Оцінка потреб дитини та її сім'ї: від теорії до практики: Навч.посіб.: у 2-х част. – К.: Задруга, 2011. – Част.1. – 224 с.
5. Панок В.Г. Психологічна служба: Навчально-методичний посібник для студентів і викладачів. – Кам'янець-Подільський : ТОВ Друкарня Рута, 2012. – 488 с.
6. Психолого-педагогічна реабілітація дітей, вилучених із сільськогосподарської праці. / За ред..О.П.Петрашук та І.І.Цушка. – К.: Ніка-Центр, 2003. – 228 с.
7. Роджерс К. Консультирование и психотерапия. Новейшие подходы в области практической работы. М.: ЭКСМО-пресс, 2000, с. 264.
8. Роджерс К. Консультирование и психотерапия: Новейшие подходы в области практической работы. М.: ЭКСМО-ПРЕСС, 2000, с. 41.
9. Соціальна і психологічна допомога населенню, що постраждало від техногенних катастроф (за матеріалами Чорнобильської катастрофи). Посібник. / за ред..Панка В.Г., 1997 – 179 с.
10. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми трудових мігрантів: Навч.-метод.посібник. / За редакцією К.Б.Левченко, І.М.Трубавіної, і.І.Цушка. – К.: ФОП «Чальцев», 2008. – 384 с.

Допоміжні

1. Бейгер Г. «Телефон довіри» як спеціалізована соціальна служба : навч. посіб. / Г.Бейгер, О.Лісовець, О.Плахотнік та ін. ; за заг.ред. С.Борисюк. – Ніжин : НДУ ім.М.Гоголя, 2014. – 139 с.
2. Вайс Керол Г. Оцінювання: методи дослідження програм та політики / Пер. з англ.Р.Ткачука та М.Корчинської, наук.ред.пер. О.Кілієвич. – К.: Основи, 2000. – 671 с.
3. Єрмаков І.Г., Пузіков Д.О. Життєвий проект особистості: від теорії до практики: Практико зорієнтований посібник – Київ: «Освіта України», 2007 – 212 с.

4. Инклюзивное образование: проблемы и перспективы: сборник научных трудов по материалам международной научно-практической конференции «Сетевое взаимодействие университетов с социальными партнерами в области инклюзивного образования: международный и региональный аспект» (Великий Новгород, 19-21 мая 2014 года) /сост.Е.В.Иванов; НовГУ им.Ярослава Мудрого. – Великий Новгород, 2014 – 448 с.
5. Лиз Гуалтерие ван Вейзел, Кейс Ваалдейк. Учимся работать профессионально в стационарных учреждениях. – К.: Абрис, 2004. – 104 с.
6. Організація та науково-методичне забезпечення діяльності психологічної служби і ПМПК / Гаркавенко З.О., Гобод І.Ю., Жук Т.В. та ін. : за наук.ред. В.Г.Панок, І.І.Цушко. – 2-ге вид. випр. – К. : Ніка-Центр, 2014. – 260 с.
7. Панок В.Г., Рудь Г.В. Психологія життєвого шляху особистості: Монографія. – К.: Ніка-Центр, 2006. – 280 с.
8. Педагогічні та соціально-педагогічні умови формування професійної готовності майбутніх працівників ОВС до роботи в екстремальних умовах. – монографія / Білоус Т.Л., Клімова С.М., Лазаренко О.О., Лукаш С.С., Трубавіна І.М., Тюріна В.О., // за ред. Трубавіної І.М. – Суми: ФОП Наталуха А.С., 2015. – 175 с.
9. Попова О.Б. Підлітковий суїцид. Види профілактики / О.Б.Попова, Є.С.Фесун: упоряд.Т.А.Шаповал. – К.: Редакції загальнопедагогічних газет, 2014. – 104 с. – («Бібліотека шкільного світу»).
- 10.Професійна підготовка практичного психолога як конкурентоспроможного фахівця: теорія і практика: навчально-методичний посібник / за загальною редакцією академіка НАПН України В.І.Бондаря, професора О.Я.Митника. – К.: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2015. – 392 с.
- 11.Робочий зошит для програми самоуправління посттравматичним стресовим розладом (ПТСР) для військового / авт.: Френк П'юселік, Ольга Богомолець, Ірина Пінчук та інші. – Український НДІ соціальної і судової психіатрії та наркології МОЗ України. – 2015р. – 48 с.
- 12.Сарджвеладзе Н., Беберашвили З., Джавахишвили Д., Махашвили Н. Травма и психологическая помощь. – М.: Смісл, 2007. – 180 с.
13. Соціально-педагогічна та психологічна допомога сім'ям з дітьми в період військового конфлікту: навчально-методичний посібник. – К.: Агенство «Україна». – 2015. – 176 с.
- 14.Хрестоматія по суїцидології. – К.: А.Л.Д., 1996 – 216 с.

